

zda mohl žalovaný požadovati výživné na otci (na žalobci) z důvodu, že dále studoval na technice. Otázku jest zodpověděti záporně. Je zjištěno, že otec nesouhlasil s tím, by žalovaný studoval na technice. Ano bylo dále zjištěno, že žalobce jest malým živnostníkem, nemá ani pomocníka, ani služku, má měsíčních příjmů na živobytí jen asi 1.000 Kč a musí se starati ještě o manželku a o dvě nezaopatřené děti, jest jeho nesouhlas odůvodněný, neboť za tohoto stavu věci nelze na žalobci požadovati, by vydržoval syna na studiích na vysoké škole, ano by mu to bylo vzhledem k jeho majetkovým poměrům bez újmy vlastní výživy a výživy osob, o něž jest se mu ještě starati, prostě nemožné. Nedbal-li žalovaný při volbě svého povolání tohoto nesouhlasu otcova, učinil tak, jak správně podotkl již první soud, na vlastní vrub.

Čís. 12174.

Smlouva mezi kupitelem věci a třetí osobou o poskytnutí úvěru k zaplacení kupní ceny za věc, jež měla provéstí ona třetí osoba za kupitele, jest poukazem ve smyslu § 1400 obč. zák., jímž prodatel věci jako příjemce poukazu byl zmocněn vybrati kupní cenu u zapůjčitele jako poukázaného, který byl zmocněn plniti prodatelovi věci na účet kupitele věci jako poukazatele.

Prosté zaúčtování kupní ceny v knihách zapůjčitele ve prospěch prodatele věci, který věc nyní prodávanou koupil svého času od zapůjčitele na úvěr, není placením a provedením poukazu poukázaným, stalo-li se bez zevního projevu vůle k zúčastněným osobám.

Poukázaný zapůjčitel nebyl oprávněn provéstí výplatu kupní ceny již ke dni uzavření kupu, věděl-li, že koupená věc měla býti teprve opravována a že kupní smlouva nebyla uzavřena bezpodmínečně.

Pokud kupitel věci byl oprávněn odvolati poukaz, odpadl-li účel úvěru.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1932, Rv I 987/31.)

Žalobci koupili od firmy P. nákladní automobil. Firma B. poskytla žalobcům úvěr k zaplacení auta, začež jí dali žalobci směnky. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na firmě B. vydání směnek, ježto neuznali platnost smlouvy o koupi auta, již uzavřeli s firmou P. jen podmíněně. Procesní soud první stolice zamítl žalobu pro tentokráte. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalobců.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Žalobci domáhají se vrácení směnek proto, že účel, pro který byly směnky žalované odevzdány, odpadl tím, že neuznali platnost smlouvy o koupi auta, kterou podmíněně uzavřeli s firmou P., že žalovanou, která o podmíněnosti kupu věděla, o tom 5. listopadu 1928 uvědomili a ji ku vrácení směnek vyzvali. Jde o to, jaký je právní poměr stran. Je sice pravda, že po právní stránce jsou tu dvě smlouvy, jednak smlouva

o koupi vozu mezi žalobci a firmou P., jednak smlouva mezi žalobci a žalovanou firmou B. o poskytnutí úvěru, jehož mělo být použito k zaplacení zbytku kupní ceny, které za žalobce měla provést žalovaná. V tomto ujednání shledává dovolací soud na rozdíl od soudu odvolacího předpoklady poukazu ve smyslu § 1400 obč. zák. Firma P. jako příjemce poukazu byla zmocněna vybrati kupní cenu u žalované (asignáta), která byla zmocněna plniti příjemci na účet žalobců jako poukazatelů (asignantů). Podle § 1403 obč. zák. platí pro poměr stran předpisy o zmocňovací smlouvě. Byla tedy žalovaná jako zmocněnec podle § 1009 obč. zák. povinna podle obdržené plné moci pilně a poctivě obstarati věc pro žalobce jako zmocnitele. Obsah této plné moci a zároveň příkazu byl dán obsahem kupní smlouvy mezi žalobci a firmou P., k jejímuž provedení poukaz byl udělen a při jejímž uzavření — jak bylo vzato za prokázáno — přítomen byl prokurista žalované strany, svědek František M. Jakkoli tedy po právní stránce jde tu o dvojí smluvní poměr, je tu přece hospodářská a právní souvislost obou právních jednání, jichž účel i podstata byly všem účastněným osobám známy. Byl tudíž obsah kupní smlouvy pro všechny účastněné osoby rozhodný, pokud se jím vymezoval i obsah a rozsah plné moci, to jest oprávnění a povinnosti plynoucích z asignace, a to i pro příjemce i jmenovitě pro žalovanou jako asignáta. Při tom je nerozhodné, že směnky byly žalované ihned odevzdány, protože zápůjčka, k níž mělo dojíti teprve provedením příkazu, nebyla ještě realizována. Žalovaná jako zmocněnec žalobců měla dbáti v první řadě jejich zájmu. Věděla, že vůz se měl teprve opravovati a že kupní smlouva nebyla uzavřena bezpodmínečně. Již proto nebyla oprávněna ke knihovnímu zaúčtování hned 2. září 1928, nehledíc ani k tomu, že prosté zaúčtování v knihách bez zevního projevu vůle ke zúčastněným osobám nemělo právní význam a nemůže být postaveno naroveň placení. Tento knihovní zápis nemůže tedy být pokládán za provedení poukazu. Nestačí k tomu ani to, že žalovaná sama prodala příslušný vůz firmě P. za 15.000 Kč na úvěr, protože tím vznikla jí pohledávka proti jmenované firmě, která však nebyla zaplacená pouhou účetní transakcí, jež se proti účastníkům navenek neprojevila. Žalovaná nebyla však oprávněna vyplatiti na účet žalovaných ani částku 2.477 Kč 25 h, ana věděla, že mezi žalobci a prodatelkou došlo k neshodám a an sám P. jí řekl, že jde o prasklý diferenciál. Kdyby byla žalovaná, jakž bylo její povinností podle § 1009 obč. zák., poctivě dbala zájmů svých zmocněnců, byla by musila výplatu na jejich účet odmítnouti, rozhodně nesměla jednati, aniž se jich dotázala, vědouc, že smlouva nebyla bezpodmínečná. Nebyla nijak vázána proti firmě P., protože jednak ani netvrdila, že proti této firmě poukaz žalobců bezpodmínečně přijala, anebo že firma od ní bezpodmínečně placení požadovala, odvolávajíc se na poukaz; jednak byla i firma P. jako příjemce poukazu vázána jeho bližším obsahem, jakž vyplýval z kupní smlouvy, jež byla podmíněná (§ 1402 obč. zák.). Za těchto okolností byli žalobci jako zmocněnci oprávněni podle § 1020 obč. zák. zmocnění odvolati, protože nebylo překážek, o nichž se zmiňuje § 1025 obč. zák. nebo §§ 1400 a 1403 obč. zák. Odpadl-li účel úvěru, nebyli žalobci povinni úvěru použítí, k zápůjčce, která je contractus realis (§ 971 obč. zák.), nedošlo a

žalovaná byla povinna vrátiti žalobcům směnky, k jichž dalšímu zadržování neměla důvodu a o nichž sama za sporu přiznala, že je dosud drží. Souhlasu firmy P. nepotřebovala, nebylať ani povolána k tomu, by zájmu této firmy dbala ve větším rozsahu než jak vyplývalo z kupní smlouvy, která byla podmíněná.

Čís. 12175.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Předpis stanov družstva, že, nedostaví-li se do řádně svolané valné hromady potřebný počet členů, bude svolána druhá valná hromada k vyřízení téhož denního pořádku, která je způsobilá usnášeti se, nehledíc k počtu přítomných, což nutno zvláště podotknouti v n o v é m p o - z v á n í k ní. Nebyla-li druhá valná hromada, konaná hodinu po prvé zmařené valné hromadě, svolána tímto způsobem, jsou její usnesení neplatná, třebaže se žádný ze členů dostavivších se k prvé valné hromadě nevzdálil do zápočetí druhé valné hromady a třebaže při zahájení druhé valné hromady bylo přítomno více členů než potřebný počet.

Neplatnost usnesení stavebního družstva o vyloučení z členství nemá v zápětí i neplatnost výpovědi z čekatelského poměru, nemusí-li podle stanov družstva každý člen družstva býti též čekatelem na vlastní domek a nemusí-li výpověď čekatelských vkladů podle těchto stanov vždy býti spojena s vyloučením člena z družstva.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1932, Rv I 1058/31.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném družstvu, by bylo zjištěno, že usnesení mimořádné valné hromady žalované strany ze dne 14. prosince 1928 jest jako protismluvné neplatným ohledně vyloučení žalující z členství i ohledně v důsledku tohoto vyloučení dané výpovědi z čekatelského podílu, že členství žalující trvá dále, že žalující nepřestala býti po usnesení tom čekatelkou a nepozbyla práv s tím spojených. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání pokud napadalo rozsudek odvolacího soudu potvrzující výrok soudu první stolice, jímž bylo zjištěno, že usnesení mimořádné valné hromady žalovaného družstva ze dne 14. prosince 1928 je jako protismluvné neplatným v příčině vyloučení žalobkyně z členství a že členství žalobkyně dále trvá, vyhověl však dovolání, pokud napadalo rozsudek odvolacího soudu potvrzující výrok soudu první stolice, jímž bylo zjištěno, že důsledkem vyloučení žalobkyně z členství je neplatná i její výpověď z čekatelského podílu, že žalobkyně nepřestala býti po usnesení mimořádné valné hromady ze dne 14. prosince 1928 čekatelkou a nepozbyla práv s tím spojených a že žalované družstvo je povinno to uznati, v tomto směru napadený rozsudek zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu, by v rozsahu zrušení o věci znovu jednal a rozhodl.